

ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΣΤΟ ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Κοντεύουν να συμπληρωθούν εκατό χρόνια από τότε που άρχισε να ανοίγει ο σύγχρονος δρόμος, στο μάθημα της ζωγραφικής στα σχολεία.

Σήμερα σε κάθε χώρα εργάζονται με τις σύγχρονες αντιλήψεις. Εξαιρείται η Ελλάδα που τα επίσημα αναλυτικά προγράμματα γι' αυτό το μάθημα, αντικατοπτρίζουν αντιλήψεις παλιότερες των 100 ετών.

Μέχρι το 1982 ακόμη στην Ελλάδα οι κυριώτεροι φορείς του μαθήματος, οι δάσκαλοι, αξιολογότατοι και με αγάπη για την τέχνη, έμειναν εντελώς ακατατόπιστοι στην σύγχρονη πορεία του μαθήματος. Και αυτό φαίνεται εύκολα αν δούμε τα αναλυτικά προγράμματα που υπήρχαν μέχρι σήμερα στις παιδαγωγικές ακαδημίες. Σαν συνέπεια έχουμε τα παιδιά που φθάνουν στο Γυμνάσιο, που όχι μόνο δεν έχουν καλλιεργηθεί στην εικαστική έκφραση αλλά στα περισσότερα έχει εντελώς σταματήσει. Και αυτό σημαίνει ακόμη ότι η αίσθησή τους, η οπτική, υποβαθμίζεται αισθητικά, ακόμη δε ότι έχασαν ώρες ψυχικής εκτονώσεως κλπ. κλπ.

Όμως η πρόθεσή μου δεν είναι, λέγοντας αυτά, να επισημάνω την κατάσταση που λίγο πολύ είναι γνωστή.

Πρόθεσή μου είναι να επισημάνω τα προβλήματα που θα προκύψουν εάν αποφασισθεί ο εκσυγχρονισμός του μαθήματος, γιατί παρόμοια προβλήματα αντιμετώπισαν και οι άλλες χώρες πολύ παλιότερα, με την παρατήρηση ότι εκτός από γενικές αρχές που έχουν διατυπωθεί, η έρευνα συνεχίζεται.

Και το κυριότερο: ότι είναι δυνατό να εφαρμοσθεί αναλυτικό πρόγραμμα με σύγχρονο υλικό, όταν αγνοεί εντελώς το σύνολο των δασκάλων, αυτό το υλικό.

Πρέπει να κατατοπισθούν οι χιλιάδες δάσκαλοι και να εκσυγχρονισθούν οι παιδαγωγικές ακαδημίες.

Ο συντομότερος δρόμος είναι να δημοσιευθούν σύντομες και σαφείς εργασίες με σύγχρονο υλικό που γνωρίζω ότι υπάρχει ανέκδοτο σε μεγάλη έκταση, έγχρωμο, σε καλό χαρτί, γιατί οι εικόνες του θα παίξουν τον σπουδαιότερο ρόλο.

Και οι εργασίες αυτές για να έχουν συνέχεια σαν έρευνα πρέπει να είναι ελληνικές, γιατί σε κάθε χώρα έχουν δημιουργηθεί εθνικές σχολές, γιατί κάθε χώρα έχει τη δική της ιδιομορφία και τα δικά της προβλήματα.

Η ύλη που πρέπει να γίνει γνωστή στους δασκάλους έχει δύο μορφές: η μία είναι θεωρητική και αυτή είναι παγκόσμια και θεμελιώνει τι δεν πρέπει να γίνεται (βλ. σχετική βιβλιογραφία, άρχισε να υπάρχει και στα ελληνικά από μεταφράσεις ξένων έργων και από ελληνικές εργασίες), και η δεύτερη μορφή, το τι μπορούν να κάμουν, που εφαρμογές του επρόκεινα προηγουμένως να δημοσιευθούν, ώστε να γίνει η αφετηρία για πλατιά κριτική, πείραμα, έρευνα.

Αλλά και που οπωσδήποτε με τον πιο σύντομο, σαφή και ανώδυνο τρόπο θα καθοδηγήσουν τις χιλιάδες δασκάλους στο τι πρέπει να κάμουν, και μάλιστα κατά την κρίση τους, γιατί η ύλη αυτή είναι πολύ μεγαλύτερη της απαραίτητης. Έτσι θα μπορέσει να διαλέγει ο δάσκαλος, ανάλογα με τις ικανότητές του, με το υλικό της τάξης του και με τους προβληματισμούς του τόπου που διδάσκει.

Και αυτό νομίζω μπορεί να επιτευχθεί μόνο με κρατική συμμετοχή και να συμπληρώνεται η ύλη κάθε τέσσερα χρόνια με νεώτερα στοιχεία.

2ον. Να διδάξουν στις Π.Α. καλλιτέχνες εκπαιδευτικοί ισότιμοι με τους καθηγητές Πανεπιστημίου ώστε να γίνουν οι θέσεις αυτές πόλοι έλξης. Κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να προτιμούνται αυτοί που έχουν διακριθεί σε διάφορες βαθμίδες της εκπαίδευσης, γιατί πολλές φορές η πράξη από τη θεωρία απέχει πολύ. Δεν θα ήθελα όμως να παραλείψω ότι μέχρι σήμερα το μάθημα αυτό δεν ήταν σπάνιο να απουσιάζει όπως στην Π.Α. της Φλώρινας ή να το διδάσκει εμπειρικός ή καθηγήτρια οικοκυρικών όπως στην Π.Α. της Τρίπολης.

Ακόμη στις Π. Ακαδημίες το μάθημα να ξαναγίνει υποχρεωτικό, γιατί είναι εργαστηριακό και γιατί είναι δυνατόν, σχεδόν άκοπα και συμμετέχοντας με τη παρουσία τους οι σπουδαστές σαν απόφοιτοι να γίνουν ισχυρός πολιτιστικός παράγοντας, να είναι σε θέση εκτός από το να διδάσκουν το μάθημα σωστά να προσφέρουν πολλά σε πολιτιστικούς συλλόγους στον τομέα αυτό και τέλος ανάμεσά τους να μπορούν να παρουσιαστούν ακόμη και αξιόλογοι καλλιτέχνες όπως έχω διαπιστώσει από την πείρα μου σαν καθηγητής Π.Α.

3ον. Να ενημερώνονται οι σχολικοί σύμβουλοι της στοιχειώδους

εκπαίδευσης από τους συμβούλους καλλιτέχνες για να μπορούν να βοηθήσουν τους δασκάλους ώστε το μάθημα αυτό οπωσδήποτε να γίνεται γιατί οι περισσότεροι από τους δασκάλους το αποφεύγουν επειδή αισθάνονται άσχετοι. Οπωσδήποτε όμως είναι απαραίτητο και το βοήθημα που αναφέρω στην πρώτη πρόταση.

4ον. Στο σύγχρονο αναλυτικό πρόγραμμα οι προβλεπόμενες ώρες για το μάθημα πρέπει οπωσδήποτε να γίνουν 2 εβδομαδιαίως από 1 που είναι τώρα στις μεγάλες τάξεις του Δημοτικού. Σε αυτά τα θέματα αρμόδιο είναι το Κ.Ε.Μ.Ε. που στον τομέα αυτό απέδωσε αρνητικά όπως και στην εμφάνιση του σχολικού βιβλίου καθώς και στον διάκοσμο των σχολείων που μοιάζουν ακόμα με φυλακές. Θα έπρεπε να συμβουλευούνται τους φορείς των καλλιτεχνών και στο μέλλον τους σχολικούς συμβούλους.

5ον. Να μην υπάρχει αξιολόγηση στο μάθημα παρά μόνο παρακίνηση για δημιουργία.

6ον. Στη μετεκπαίδευση να δοθεί μεγάλη προσοχή προς αυτή την κατεύθυνση, και υποχρεωτικά να συμμετέχουν και καλλιτέχνες.

7ον. Να οργανώνονται κατά νομούς ειδικά διήμερα κατατοπιστικά σεμινάρια για τους δασκάλους από καλλιτέχνη εκπαιδευτικό σύμβουλο που θα μπορεί να τα παρακολουθήσει και ο λαός, ακόμη και οι μαθητές του Λυκείου εάν το επιθυμούν ώστε να δώσουμε και στο λαό εικαστικά ενδιαφέροντα.

8ον. Να δίδονται άδειες μετά αποδοχών να επισκέπτονται οι σχολικοί σύμβουλοι καλλιτέχνες σε χώρες του εξωτερικού, για να ενημερώνονται καλά στη δουλειά τους.

9ον. Να γίνονται κάθε 2 χρόνια σεμινάρια του κλάδου των καθηγητών καλλιτεχνικών μαθημάτων, ώστε να επιλέγονται οι εργασίες που θα δημοσιεύονται κάθε 4 χρόνια (α' πρόταση).

Εάν αυτά δεν υλοποιηθούν πιστεύω ότι είναι άστοχα τα πιο κάτω:

α) να νομίσουν οι καλλιτέχνες ότι μπορούν να απευθυνθούν στο λαό. Εάν από την παιδεία δεν ευαισθητοποιηθεί ο λαός μας, η τέχνη θα απευθύνεται στους εμπόρους τέχνης και σε ελάχιστους ανθρώπους.

Και η τέχνη στον τόπο μας θα είναι μόνο εμπορεύσιμο αγαθό.

β) οι προσπάθειες του Υπουργείου Πολιτισμού για λαϊκή επιμόρφωση θα είναι αδύνατον να αποδώσουν, εάν παράλληλα δεν αρχίσει αυτή η

πρόσπάθεια μέσα από την Παιδεία. Οι προσπάθειες των πολιτιστικών φορέων θα τελματώνονται. Δεν μπορούν εξωσχολικοί παράγοντες να απασχολήσουν δημιουργικά το παιδί. Είναι λάθος. Γιατί ο δάσκαλος είναι ο πιο κατάλληλος παιδαγωγός και οι συμμαθητές του παιδιού το πιο κατάλληλο περιβάλλον για να παιδαγωγηθεί. Δεν μπορούν να αντικαταστήσουν το δάσκαλο μουσεία και ξεναγήσεις, ελεύθεροι καλλιτέχνες και εκθέσεις, αρχιτέκτονες, σκηνοθέτες και λοιποί. Λέγοντας αυτά, εννοώ μόνο τη περίπτωση που τα πιο πάνω θέλουν να αντικαταστήσουν το μάθημα του σχολείου.

γ) οι καιροσκόποι στην κατάσταση που υπάρχει αισθάνονται άνετα γιατί δεν είναι σε θέση να τους αντιληφθεί το κοινό.

δ) οι εκθέσεις σαν τα Ευρωπαϊκά να παρουσιάζουν στην καλλίτερη περίπτωση τη γαλαάδα του τόπου μας και να αδιαφορούν για τη πραγματική κατάσταση του λαού μας που γνωρίζουμε από την ιστορία μας ότι είναι πολύ ευαίσθητος αισθητικά.

Νομίζω ότι όσοι αγαπάνε και πιστεύουν στην τέχνη, πρέπει να βοηθήσουν την παιδεία της σε όλες τις βαθμίδες, και προπαντός στην ευαίσθητη περίοδο του Δημοτικού Σχολείου.

Ανακεφαλαιώνω τις προτάσεις μου

1. Να δημοσιεύονται οι πρωτοποριακές εργασίες ώστε να γίνονται κτήμα όλων.
2. Να δοθεί μεγάλη προσοχή στις Π.Α. στο τομέα της αισθητικής αγωγής των σπουδαστών.
3. Να ενημερώνονται οι σχολικοί σύμβουλοι της στοιχειώδους εκπαίδευσης.
4. Το Κ.Ε.Μ.Ε. να εκσυγχρονισθεί.
5. Να καταργηθεί η αξιολόγηση στο μάθημα.
6. Να συμμετέχουμε στη μετεκπαίδευση Σ.Ε.Λ.Δ.Ε.
7. Να οργανώνονται ενημερωτικά σεμινάρια κατά νομάς.
8. Να μπορούν οι Σύμβουλοι να επισκέπτονται χώρες του εξωτερικού για ενημέρωση.
9. Κάθε δύο χρόνια να γίνονται Πανελλήνια σεμινάρια για νέες ανακοινώσεις του κλάδου.